

Uitnodiging

Ook dit jaar nodigen wij u graag uit voor een bezoek aan onze inmiddels welbekende kerstverkoop, die wordt gehouden op dinsdag

**25 november a.s.
van 10.00 – 14.00 uur
in Huize Van der Ploeg,
Broekhem 1 te Valkenburg**

Er wordt al weer hard gewerkt door de grote groep vrijwilligers, die deze kerstverkoop mogelijk maakt. Het belooft opnieuw een sfeervolle dag te worden met een grote verscheidenheid aan mooie cadeautjes voor de feestdagen. En waar bij een lekker kopje koffie weer even bijgepraat kan worden met vrienden en bekenden.

WILDE GANZEN
KLEIN PROJECT GROOT VERSCHIL

Opnieuw zal onze activiteit mede worden ondersteund door Wilde Ganzen. Dit betekent dat elke ontvangen euro wordt vermeerderd met een extraatje van 0,55 eurocent!

Parkeergelegenheid vindt u om de hoek op de algemene parkeerplaatsen in de Pr. Margrietlaan (nabij Pretpark De Valkenier).

Uw bezoek wordt bijzonder op prijs gesteld!

Het bestuur.

BERICHTEN VAN ROVER

Olinda, 27 oktober 2014

Beste Amigos,

30 jaar Amigos do Brasil

Al 30 jaar lang mogen wij op de solidaire steun rekenen van de Stichting Amigos do Brasil. Dat is een lange periode, een generatie lang kun je wel zeggen, van trouwe vriendschap. Door die steun hebben Eliana en ik en de zusterorganisatie van de Amigos hier in Brazilië, de "Serviço de Promoção Social", steeds zowel continuïteit kunnen geven aan lopende projecten als ook nieuwe initiatieven kunnen ontplooiën, die een antwoord pogen te geven op de verschillende uitdagingen in de conjunctuur van Noordoost Brazilië.

De jaren '80

Dertig jaar geleden waren Eliana en ik allebei werkzaam als pastoraal werkers in het bisdom Campina Grande, een stad van ongeveer 400.000 inwoners in het binnenland van de deelstaat Paraíba. Van eind 1982 tot april 1988 hebben wij er gewoond. Het bisdom had indertijd een progressieve bisschop, Dom Luís Fernandes, die door zijn beleid van vorming van kerkelijke basisgemeenschappen stem wilde geven aan de arme mensen in de kerk en in de maatschappij. Wij hadden als taak het opbouwen van een gemeenschap in een aantal volkswijken in de periferie van Campina Grande. Ook hadden we functies op diocesaan niveau in catechese, theologisch onderwijs, jongerenpastoraat en in de algemene pastorale coördinatie van het bisdom. Met steun van de Amigos hebben we cursussen en vormingsbijeenkomsten kunnen geven en hebben we ook gemeenschapslokalen kunnen bouwen in vier basisgemeenschappen. Het is leuk om te zien hoe na 30 jaar die eenvoudige gebouwtjes inmiddels zijn uitgegroeid tot kerkjes met een toren, zijaltaar, vergaderruimtes. Steeds

Stichting Amigos do Brasil

Ledenadministratie: Anne Lamberix, Hekerbeekweg 14, 6301 EN Valkenburg aan de Geul

T 043 – 601 40 65

E amigosdobrasil@home.nl

I www.amigosdobrasilvalkenburg.nl

Bankrelatie: ING Bank IBAN: NL95INGB 06798 64 520 - BIC: INGBNL2A

Kamer van Koophandel nr. 41077182 - ANBI 816119557

bouwt de gemeenschap iets bij en verfraait men het geheel.

In die jaren '80 maakte Brazilië het proces door om vanuit een militaire dictatuur (1964 – 1985) tot een nieuwe democratische staat te komen met de eerste vrije presidentsverkiezingen in 1989. Dat was een hele strijd. Voor directe verkiezingen en voor een nieuwe grondwet (1988). Het was ook een tijd, waarin nieuwe politieke partijen zich vormden, de vakbonden zich weer structureerden en vele volksbewegingen zich organiseerden, De progressieve Kerk van de Armen en de bevrijdingstheologie waren vaak de wieg en de voedende bron voor deze politieke vernieuwing. Bijna werd Lula, Luís Inácio da Silva, komende vanuit de kritische vakbondsbeweging en stichter in 1980 van de Arbeiderspartij, de PT, in 1989 tot president verkozen, ware het niet dat de Globo-TV (de 5e grootste tv-zender ter wereld) de verkiezing op het laatste moment saboteerde; zo gingen we de jaren '90 in met een neoliberale regering onder leiding van president Fernando Collor.

De jaren '90

In 1988 zijn Eliana en ik verhuisd van Campina Grande naar Olinda vanwege mijn onderwijstaak aan het Theologisch Instituut in Recife en bij een praktisch pastorale opleiding, DEPA geheten. Helaas zijn beide instituten respectievelijk in 1989 en in 1990 op last van het Vaticaan gesloten. Paus Johannes Paulus II en kardinaal Ratzinger (de latere paus Benedictus XVI) bestreden de bevrijdingstheologie en de Kerk van de Armen, die zij zagen als een Paard van Troje voor de verovering van Latijns Amerika door het Marxisme. Vast en zeker een onjuiste "Poolse" visie op wat er toen in Latijns Amerika gaande was. Hierdoor werd in 1985 in het aartsbisdom van Olinda en Recife als opvolger van de beroemde Dom Hélder Câmara een aartsconservatieve bisschop benoemd, die ook nog eens een gestoorde

persoonlijkheidsstructuur had, Dom José Cardoso. Deze is het gelukt om in vijf jaar tijd alle structuren van de Kerk van de Armen te ontmantelen.

Begin jaren '90 waren Eliana en ik derhalve baanloos als theologen. Wij zijn op een "sitio" gaan wonen, een soort boerderij in het landelijk gebied van de gemeente Olinda, om te proberen inkomen te genereren en onze drie kinderen groot te brengen in een natuurlijke omgeving. We hebben koeien gehad, melk verkocht, kaas gemaakt, varkens gefokt, slachtkippen, kwartels en konijnen, maar het mocht niet echt baten. Wel was er een ruimte op deze "sitio" waar ik mij kon wijden aan de kunst en dat is gelukt. Eerst als hobby en nu ben ik al vele jaren kunstschilder van beroep hetgeen onze bron van inkomsten is.

In die tijd hebben we samen met collega's en vrienden niet-gouvernementele organisaties gesticht om voortgang te kunnen geven aan sociaal educatieve projecten. Op kerkelijk gebied hebben we een soort 8 mei-beweging gesticht, de "Igreja na Base", die echter niet lang gefunctioneerd heeft, tot 1995. Gebrek aan financiële middelen om dat professioneel aan te pakken was de voornaamste reden. Eerder al, in 1988 hebben we het CENAP (Centro Nordestino de Animação Popular) opgericht, een soort volkshogeschool, voor vorming van leiderschap voor de volksbewegingen en begeleiding van diezelfde bewegingen in het Noordoosten van Brazilië, zoals bijvoorbeeld de beweging van straatkinderen, van negerbewustzijn, van landloze boeren, van vrouwen, van ecologie,... We mochten op steun rekenen van CEBEMO, later Cordaid geheten, uit Nederland. Ik heb er begin jaren '90 parttime gewerkt. Eliana werkte in die periode als vertegenwoordiger van Terre des Hommes voor Noord en Noordoost Brazilië. In die periode hebben we o.a. een organisatie van straatkinderen in Recife, Pé no Chão geheten, financieel kunnen ondersteunen met geld van de Amigos.

In Olinda heeft voornamelijk Eliana gedurende de jaren '90 gewerkt in een krottenwijk geheten Vila Esperança. Daar hebben we een gemeenschapsschool opgezet en zorg gedragen voor een Eerste Hulp post en een crèche. De Amigos hebben daar enorm veel aan bijgedragen. Na iets meer dan tien jaar zijn deze instanties overgenomen door de gemeente Olinda, waar inmiddels in het jaar 2000 een vrouwelijke communistische burgemeester verkozen was.

In de volkswijk Mangueira hebben we in het begin van de jaren '90 ook een gemeenschapsschool opgezet met hulp van de Amigos.

In het gebouwtje waar nu het gehandicaptenproject functioneert. In die tijd bestond er in Recife een bundeling van dergelijke onderwijsinitiatieven in arme wijken. Ook in Recife is er in het jaar 2000 een progressief bewind gekomen. De PT won de burgemeestersverkiezingen in dat jaar. De gemeente is toen zorg gaan dragen voor de gemeenschapsschooltjes in diverse wijken. Voor ons een gelegenheid om een nieuwe bestemming te geven aan het gebouwtje in Mangueira en de individuele hulp die wij via het Lilianefonds boden aan mensen met een handicap te systematiseren en collectief te maken door de oprichting van de "Sociedade do Portador de Deficiência da Mangueira". Dit is het gehandicaptenproject dat nog steeds functioneert.

In diezelfde jaren '90 hebben vrienden van ons van de kerkelijke basissgemeenschap in Catingueira, periferie van Campina Grande, een opvangcentrum opgezet voor kinderen die veelal samen met hun ouders op een vuilnisbelt werkten. Dat project bestaat ook nog steeds, De vuilnisbelt is er niet meer, maar het project blijft zich richten op de allerarmsten in de wijk.

Nu al 20 jaar lang. Dat betekent dat zeker 400 kinderen daar een goede kindertijd hebben gehad, hetgeen essentieel is voor menselijke vorming. Liefdevolle opvang, pedagogisch verantwoorde programma's en begeleiding van ouders ook in de thuissituaties zijn de basis voor dit project. Op politiek gebied hebben we in de jaren '90, van 1990 tot 2002, neoliberale regeringen gehad, van Fernando Collor, Itamar Franco en Fernando Henrique Cardoso. Hoge inflatie, allerlei economische maatregelen om die te bestrijden (effectief met de nieuwe munteenheid Real vanaf 1994), salarisbevriezing, werkeloosheid, hoge rentes, groeiende buitenlandse en binnenlandse schuld, eindeloze gang naar het IMF, privatisering van talloze staatsbedrijven, veel politiegeweld tegen landbezettingen en tegen demonstraties, in arme wijken onder het mom van drugsbestrijding.

Op kerkelijk gebied maakten we het eind mee van de progressieve hegemonie in de bisschoppenconferentie. Bisschoppen benoemd ten tijde van het Tweede Vaticaanse Concilie en geïnspireerd door figuren als Dom Hélder Câmara, Dom Paulo Evaristo Arns, Dom Pedro Casaldáliga en vele andere bisschoppen, allemaal verzetshelden tegen de militaire dictatuur en nauw verbonden met het volk, waren aan hun pensioengerechtigde leeftijd gekomen. Benoeming van conservatieve bisschoppen, de opkomst van de charismatische beweging en ook de enorme groei van pinkstergemeentes in urbane setting zorgden ervoor dat de sociale rol van de kerk spiritualistisch werd en vooral ook conservatief waar het de moraal betreft. Positief gevolg van dit proces was dat de volksbewegingen meer autonomie kregen en duidelijke stellingen innamen in de maatschappij. Vooral de MST, "Movimento dos Sem Terra", de beweging van landloze boeren voor landhervorming was zeer actief.

De jaren 2000

In deze 21' eeuw is er in Brazilië en vele andere Latijns-Amerikaanse landen een reactie gekomen tegen neoliberale regeringen. Na de militaire dictaturen is er een democratische opening gekomen, zijn de instellingen van een democratische staat hersteld en bevestigd maar is de situatie van het overgrote deel van de bevolking, de armen, nauwelijks veranderd. In 2002 is Lula tot president verkozen van Brazilië. Na 500 jaar bestuur door de elite eindelijk iemand van het volk aan het bewind.

In 2000 hebben wij met hulp van onze vriend Bernard Groosjohan de beschikking gekregen over een groot pand (gebouwd in 1901) in het centrum van Recife. Daar hebben we een soort jeugdthek van gemaakt. Een vormingscentrum voor jongeren uit de periferie van de grootstad Recife. De eerste jaren hebben we creatieve en ludieke activiteiten ontwikkeld, daarna ook huiswerkbegeleiding en voorbereiding op het toelatingsexamen voor de universiteit. Achter in de tuin van het Grote Huis hebben we leslokalen gebouwd en een informaticalab. Ons doel was om de digitale wereld van informatica toegankelijk te maken voor de kansarme jongeren. In 2005 was het Grote Huis de verzamelaarsplaats voor een project van de Braziliaanse regering samen met twaalf niet-gouvernementele organisaties in Recife. Honderden jongeren circuleerden er en het Grote Huis werd bekend in Recife. Jammer dat het regeringsproject slechts één jaar duurde.

We zijn in 2006 van start gegaan met een cursus computeronderhoud en maatschappijleer voor jongeren uit het openbaar onderwijs, PROGEPE geheten. Een beroepsvormende cursus van 400 lessen, die tegelijkertijd kritische burgers vormde. Studenten van de Federale Universiteit waren de docenten van deze cursus. Van 2007 tot en met 2009 werd de cursus gefinancierd door Cordaid.

De infrastructuur werd vooraf helemaal opgezet met hulp van de Amigos, de Wilde Ganzen en de Rotary uit Heerlen. We hebben van 2006 tot 2013 meer dan 500 jongeren kunnen opleiden. Het geeft enorme voldoening af en toe een oud cursist te ontmoeten en het vervolgverhaal van zijn of haar leven te horen.

De jaren '10

We hebben nu al 12 jaar lang een (min of meer) centrum linkse regering in Brazilië, Lula (2002 -2010) en Dilma (2010 – 2014). Vandaag, 27 oktober 2014, kan ik met vreugde schrijven dat Dilma herkozen is als president van Brazilië na een zeer spannende verkiezingscampagne.

We maken in Brazilië (misschien zeg ik het met wat al te veel optimisme) een vreedzame en democratische revolutie mee. Brazilië staat sinds kort niet meer op de "hongerkaart" van de Verenigde Naties. Miljoenen mensen (we zeggen hier wel eens evenveel mensen als er in Argentinië wonen) zijn uit de sociale situatie van misère en armoede gekomen en gestegen op de sociale ladder. Sociale programma's met autonomie voor de begunstigen omvatten voeding, scholing en preventieve gezondheidszorg voor de allerarmsten. Er is een enorm woningbouwproject met regeringskrediet voor arme mensen, 3,5 miljoen woningen gebouwd in 4 jaar tijd. Het hoger onderwijs dat voor rekening is van de federale regering heeft enorme sprongen gemaakt: de toegang tot de universiteit is gedemocratiseerd, er is positieve discriminatie voor de negerbevolking en voor jongeren die op een openbare school gestudeerd hebben, er zijn beurzen voor arme jongeren op particuliere universiteiten, internationale uitwisselingsprogramma's, het aantal universitaire studenten is verdubbeld gedurende de laatste jaren. Meer dan 400 technische scholen zijn er gebouwd door deze regering.

Enfin, wij merken in het Grote Huis dat er de laatste jaren veel meer mogelijkheden en kansen zijn geschapen voor arme jongeren met een precare openbare schoolopleiding. In het buitenlandse beleid gaat Brazilië een eigen weg. In plaats van de ALCA (Área de Livre Comércio das Américas) onder beslissende invloed van de V.S., heeft Brazilië de MERCOSUL mede opgericht. Nauwe banden met andere (progressieve) Latijns-Amerikaanse landen zijn aangeknoopt, er is veel zuid-zuid dialoog, ons land is actief in de

BRICs-landen, sinds kort met een eigen ontwikkelingsbank. Zo levert Brazilië een bijdrage tot multilaterale contacten op wereldniveau die kunnen leiden tot meer vrede en gerechtigheid in internationale betrekkingen. Ontbreekt nog een zetel voor Brazilië in de Veiligheidsraad van de V.N. "Inclusão" en "cidadania" zijn twee sleutelwoorden voor socialeducatieve vorming, in die zin dat iedereen recht heeft op maatschappelijke participatie en als burger erkend wordt. Democratisering van de media en informatie is een prioriteit. Daarom willen we in het Grote Huis samen met ons nieuwe bestuur van de SPS meer aandacht geven aan politieke vorming en aan communicatie. De PSOL, Partij voor Socialisme en Vrijheid, is een kleine politieke partij in Brazilië, die steeds nieuwe belangrijke onderwerpen op de politieke agenda plaatst. Het is een partij die nauw verbonden is met de volksbewegingen en is een spreekbuis voor de talloze straatmanifestaties van de laatste jaren. In het Grote Huis hebben we samen met de PSOL vele bijeenkomsten gerealiseerd, vooral ten tijde van deze recente verkiezingscampagne. Voor het eerst is er nu een parlamentslid verkozen van de PSOL in de wetgevende vergadering van de deelstaat Pernambuco.

Bijeenkomst feministische beweging met presidentskandidate van de PSOL Luciana Genro in het Grote Huis

Wij willen zien hoe het Grote Huis de pool en het ontmoetingspunt kan zijn van de volksbewegingen met betrekking tot deze politieke vertegenwoordiging. Ook willen we een cultureel project beginnen dicht bij huis in Olinda. Ons landelijke gebied is de laatste jaren geurbaniseerd. Zonder enige controle of voorzieningen door de overheid. Arme wijken. Veel kinderen en jeugd die slechts een dagdeel naar school gaat en verder maar wat rondhangt. Met deze kinderen en jongeren willen we een muziekproject beginnen. Dat kan een begin zijn voor vorming van gezamenlijkheid en verantwoordelijkheid voor elkaar en voor het milieu.

Tot slot

Het is een heel verhaal geworden. Ik hoop dat het duidelijk is geworden hoe belangrijk de trouwe en voortdurende steun van de Amigos do Brasil is geweest en nog steeds is. Zonder jullie hadden we deze geschiedenis niet zo kunnen schrijven. Daarom onze hartelijke dank namens al die mensen die via allerlei projecten op weg zijn geholpen, op een levensweg van meer rechtvaardigheid, waardigheid en gelijke kansen voor iedereen.

Abrços en felicitaties,
Eliana en Rover

Exploitatierkening 2013

Met dank aan onze accountant voor haar belangeloze betrokkenheid bij onze stichting kunnen wij u meedelen, dat de cijfers over het jaar 2013 zijn goedgekeurd.

U kunt de exploitatierkening vinden op onze website onder "Verantwoording".

GIFTEN

- Op 19 juni jl. vond de cheque uitreiking plaats van de opbrengst van HeHaVo, de alom bekende Carnavalssponsorloop van het Stella Maris College in Meerssen. Dit jaar was het resultaat zoals al eerder gemeld super mooi, namelijk € 16.500,-. Aan Amigos werd dan ook het prachtige bedrag van € 2.583,33 overgemaakt. Leerlingen en leerkrachten: heel hartelijk bedankt!

- Graniet Import Benelux B.V. te Bunde doneerde wederom een magnifiek bedrag van € 10.000,- ten bate van onze projecten in het noordoosten van Brazilië. Heel hartelijk dank.

- De kerkdeurcollecte na afloop van de jaarlijkse Amigos Mis op 24 augustus bracht het mooie bedrag van € 878,70 op.
- Opnieuw werden de jaarlijks terugkerende kosten voor het hosten van onze website ad € 72,60 gesponsord door een anonieme donateur. Dankjewel.
- Ook dit jaar ontvingen wij een geweldige donatie van € 4.000,- voor ons project in Campina Grande. Hartelijk dank!
- Verrassend was de uitverkiezing tot "goede doel van 2014" door de RK Jenaplan school "De Kring" in Oegstgeest in het kader van hun feestelijke jaarafsluiting. Dit jaar met Brazilië als thema. Op 4 juli gaven twee bestuursleden voor heel gemotiveerde leerlingen van 5 tot 12 jaar gastlessen over het noordoosten van Brazilië en onze projecten daar.

De opbrengst van de spaaractie tijdens de feestweek was maar liefst € 4.900,- en kwam volledig ten goede aan ons project in Campina Men is daar inmiddels gestart met het leggen van een nieuw

pannendak en verder kan met deze prachtige donatie worden gezorgd voor maaltijden voor de kinderen. Heel veel dank aan leerlingen, ouders en team.

Blijdschap in de crèche: het uitpakken van een koffer vol cadeautjes, gekregen uit Oegstgeest via Kim Noltes

- Renilt Suijkerbuijk en Stephan Vermeulen gaven elkaar op 30 augustus jl. in Ossendrecht het jawoord. De bruiloftsgasten doneerden een bedrag van € 1.100,- ten bate van onze stichting. Hartelijk dank daarvoor.

- Een mooie gift van € 200,- werd overgemaakt door Hoenen Staal B.V. in Elsloo. Dank u wel.
- Op 3 oktober waren wij van de partij bij het Bernardinuscollege in Heerlen tijdens de jaarlijkse viering van Franciscusdag. Ons eigen standje bracht € 40,- in het laatje, maar de uiteindelijke opbrengst van deze mooie sponsordag was maar liefst € 5.500,-. Hiervan zal € 1.375,- worden gedoneerd voor de projecten van Amigos do Brasil! Dank jullie wel.

- Op 31 oktober zullen we weer aanwezig zijn tijdens de slotmanifestatie van Global Exploration, de dag dat deze nieuwsbrief waarschijnlijk wordt gedrukt.
- Ook zijn we op 9 november weer van 10.00-17.30 uur met een standje present tijdens het Festival Mondial in de Polfermolen in Valkenburg; de nieuwsbrief is op dat moment al gereed en verzonden.

Het bestuur van Amigos do Brasil dankt u allen heel hartelijk voor de steun en het vertrouwen dat u ons in de afgelopen jaren heeft geschonken. Wij hopen ook in de toekomst op u te mogen rekenen.

Wij wensen u heel fijne feestdagen en een gezegend nieuw jaar.